

PROF. DR HAB. JAN LEWANDOWSKI
(1944–2023)

Z kilkunastodniowym opóźnieniem dotarła do chełmskiego środowiska akademickiego wiadomość o śmierci w dniu 19 czerwca 2023 roku prof. dr. hab. Jana Lewandowskiego. Przyjęliśmy tę wiadomość ze smutkiem i żalem, ponieważ łączyło nas wiele lat współpracy.

Śp. Profesor znany był przede wszystkim jako wieloletni pracownik Instytutu Historii UMCS, jego dyrektor i dwukrotny wicedyrektor oraz kierownik Zakładu Historii Polski XIX wieku. Dla nas chełmian jawił się ponadto jako jeden z współtwórców akademickości Chełma, z którym związał się społecznie i zawodowo. Już od 1995 roku rozpoczął współpracę z pismem naukowym „Rocznik Chełmski”, wydawanym przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Chełmie, Zarząd Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Chełmie oraz Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Chełmie, gdzie pełnił funkcję członka Zespołu Redakcyjnego tomów: 1 (1995 rok), 4 (1998 rok) oraz 7 (2001 rok), 26 (2022 rok). W pierwszych latach funkcjonowania czasopisma był autorem 1 artykułu pt. *Z dziejów unickiej diecezji chełmskiej w latach 1790–1804* oraz 5 recenzji. Od tomu 14 wydanego w 2008 roku od kiedy wiodącym wydawcą zostało

Stowarzyszenie „Rocznik Chełmski”, wspierał wydawnictwo do ostatniego 26 tomu, który ukazał się w 2022 roku.

Od 1 października 2004 roku do 30 września 2013 roku związał się zawodowo z Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Chełmie, gdzie został zatrudniony na stanowisku profesora historii w nowo utworzonym Instytucie Nauk Humanistycznych PWSZ. W okresie tym współtworzył pismo naukowe Koła Naukowego Historyków Studentów PWSZ w Chełmie „SCIENTIA” jako recenzent w numerach 1, 2 i 4 czasopisma wydanych w latach 2008 i 2010. W 2008 roku został ponadto członkiem działającego przy chełmskiej Uczelni Chełmskiego Towarzystwa Naukowego, gdzie pełnił funkcję członka Sądu Koleżeńskiego, a także był organizatorem konferencji naukowych oraz referentem wystąpień konferencyjnych i autorem artykułów naukowych, m.in.: w „Biuletynie Informacyjnym ChTN” – *Powstanie i działalność towarzystw naukowych na Lubelszczyźnie w XIX i XX w.*

W swojej karierze zawodowej Profesor pracował ponadto w wielu instytucjach naukowych, m.in. Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego, Wyższej Szkole Gospodarki Krajowej w Kutnie. Był wykładowcą historii i literatury polskiej na Uniwersytecie w Tartu (Estonia) i Uniwersytecie Pedagogicznym w Tallinie. W Lubelskim Towarzystwie Naukowym pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Historycznej, a następnie Wydziału Humanistycznego. Sprawował także funkcję wiceprezesa Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Studiów Żydowskich, był członkiem Rady Naukowej w Instytucie Europy Środkowo-Wschodniej w Lublinie oraz przewodniczącym Komisji Historycznej przy Lubelskim Oddziale PAN i redaktorem naczelnym „Teki Komisji Historycznej”.

Zainteresowania badawcze śp. Profesora koncentrowały się wokół trzech głównych tematów. Pierwszym z nich była kwestia polska w ujęciu polityki Austro-Węgier w okresie I wojny światowej, historia Estonii i związków polsko-estońskich oraz historia regionalna ze szczególnym uwzględnieniem Podlasia, Chełmszczyzny i historii Kościoła unickiego.

Śp. Prof. Jan Lewandowski był autorem ponad 300 publikacji naukowych, popularnonaukowych i publicystycznych w czasopismach krajowych i zagranicznych oraz w pracach zbiorowych wydawanych w Polsce, Austrii, Niemczech, na Węgrzech i na Białorusi. Za swoją pracę naukową był wielokrotnie wyróżniany. Otrzymał m.in.: Złoty Krzyż Zasługi (1989), Order Białej Gwiazdy V kl. (Estonia 2002), Medal Komisji Edukacji Narodowej (2002), Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (2005), medal „Societas Scientiarum Lublinensis – Meritus” (2006), medal „Mickiewicz-Puszkina” (2007). Profesor wykształcił 19 doktorów i liczne grono magistrów oraz licencjuszy, przyczyniając się do rozwoju młodej kadry naukowej.

W jego osobie żegnamy cenionego naukowca, wykładowcę i współpracownika!

ZYGMUNT GARDZIŃSKI